

Den første av to vitenskapelige bøker etter utgravningene på Avaldsnes på Karmøy i 2011–12 er nå gitt ut

Siden utgravningene på Avaldsnes ble avsluttet i 2012 har et internasjonalt team av 23 forskere arbeidet med å undersøke stedets historie gjennom det første årtusen etter Kristi fødsel. Under ledelse av professor Dagfinn Skre ved Universitetet i Oslo er nå arbeidet med den første av to engelskspråklige bøker fra dette forskningsprosjektet avsluttet. Boken, som inneholder 29 kapitler over 897 sider, er utgitt på det tyske forlaget Walter de Gruyter. Boken henvender seg først og fremst til det internasjonale forskersamfunnet, men det er lagt vekt på at flest mulig av kapitlene skal kunne leses av den interesserte allmennhet.

Boken inneholder kapitler om sagakildene som omtaler Avaldsnes, om Avaldsnes-forskningen fra 1540 til i dag, om utgravningsresultater og naturvitenskapelige analyser, samt om funn, stedsnavn og monumenter på og omkring Avaldsnes. Den avsluttes med tre kapitler som diskuterer hva slags folk som har holdt til på Avaldsnes og hvilken rolle de har hatt i de vestnorske og skandinaviske samfunn.

Hovedresultatet er at fra 200-tallet og i det følgende årtusen var Avaldsnes en base for sjøkonger. Flere slike baser fantes langs seilingsleden *Norðvegr* (Nordvegen) fra Rogaland til Trøndelag, men Avaldsnes var den største og viktigste. Landkongene som holdt til lenger inn i landet, som på Jæren og Voss, i Hardanger og Sogn, bygde sin makt på kontroll over jord og andre landbaserte ressurser. Men sjøkongene hadde sjøen som sitt domene, og med sine skip og krigere kjempet de mot andre sjøkonger om kontroll over ferdselsveien på sjøen. De dro dessuten på tokt til fjernere farvann for å besøke venner og allierte og for å herje blant fiender og fremmede. Når de var i hjemlige farvann hentet de forråd og fikk reparert skip og utstyr på baser som Avaldsnes.

Gjennom århundrene bygde sjøkongemiljøet langs *Norðvegr* en suveren kompetanse på maritim krigføring. Det var denne kompetansen som lå til grunn for vikingenes suksess når de på slutten av 700-tallet utvidet sine herjinger og allianser til den andre siden av Nordsjøen og Østersjøen. Og det var fra dette sjøkongemiljøet Harald Hårfagre kom til makt. Han var bokstavelig talt den første kongen over seilingsleden *Norðvegr*. I løpet av sin lange karriere ble han også landkonge, og han la dermed grunnlaget for kongedømmet *Norðvegr* – Norge.

Boken har tittelen «Avaldsnes - A Sea-Kings' Manor in First-Millennium Western Scandinavia».